

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่ 2 - 1	แผนที่แสดงมณฑลของชาวจีนอพยพทั้ง 5 กลุ่ม.....	9
ภาพที่ 2 - 2	แผนที่แสดงภูมิลำเนาของชาวจีนอพยพทั้ง 5 กลุ่ม.....	11
ภาพที่ 2 - 3	ระฆังภายในศาลเจ้าแม่ทับทิม ริมคลองภาษีเจริญ เขตบางแค บนองค์ระฆังมีจารึกบอกศักราชที่หล่อระฆังใบนี้ซึ่งตรงกับ พ.ศ. 2442 สมัยรัชกาลที่ 5.....	19
ภาพที่ 2 - 4	แผ่นป้ายเหนือประตูมถกรรมประธานภายในศาลเจ้าโจซือก้ง ด้านขวาของแผ่นป้าย (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) ปรากฏจารึกภาษาจีนบอกศักราชที่สร้างแผ่นป้ายนี้เทียบได้กับพ.ศ. 2347 ซึ่งอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 1.....	20
ภาพที่ 2 - 5	แผ่นป้ายภายในศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระยา เขตคลองสาน ด้านซ้าย (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) ปรากฏตัวอักษรจีนระบุศักราชเทียบได้กับ พ.ศ.2331 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 1.....	21
ภาพที่ 2 - 6	ระฆังภายในศาลเจ้ากวนอูในแก่ง บนองค์ระฆังปรากฏตัวอักษรจีน (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) ระบุศักราชเทียบได้กับ พ.ศ.2391 ซึ่งตรงกับรัชกาลที่ 3.....	21
ภาพที่ 2 - 7	ระฆังภายในศาลเจ้าชำโนแก๊ง บนองค์ระฆังปรากฏอักษรจีนระบุศักราชเทียบได้กับพ.ศ.2390 ซึ่งอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 3.....	23
ภาพที่ 2 - 8a	จารึกที่พบภายในศาลเจ้าโรงเกือก ปีที่จารึกตรงกับปี พ.ศ. 2432 ภายในช่องสี่เหลี่ยมคือตำแหน่งที่ปรากฏคำว่า “เค่อซาง”.....	26
ภาพที่ 2 - 8b	คำว่า “เค่อซาง” ในจารึก (ภาพที่ 2-8 a)	27
ภาพที่ 2 - 9a	จารึกหน้าศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว จารึกในปีพ.ศ.2435 ภายในช่องสี่เหลี่ยมคือตำแหน่งที่ปรากฏคำว่า “ฉงฝู”.....	27
ภาพที่ 2 - 9b	คำว่า “ฉงฝู” ในจารึก (ภาพที่ 2-9a)	27
ภาพที่ 2 - 10	ป้ายสำหรับไว้ใช้แห่งขององค์เจ้าแม่จุยโบเนี้ยว ด้านซ้ายของป้ายมีจารึกเทียบช่วงเวลาคือ พ.ศ. 2384.....	28

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภานิสิต

ภาพที่ 2 - 11a	แผ่นป้ายคำกลอนในศาลเจ้าจูโยเนียว ด้านซ้ายมีตัวอักษรจีนขนาดเล็กซึ่งระบุผู้สร้างถวายเป็น จากจงใจ.....	29
ภาพที่ 2 - 11b	คำว่า “จงใจ” ที่ปรากฏในจารึก (ภาพที่ 2 - 11 a).....	29
ภาพที่ 2 - 12a	ระฆังภายในศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยวระบุปีที่หล่อเทียบเท่ากับพ.ศ. 2424 ภายในช่องสี่เหลี่ยมคือ ตำแหน่งที่ปรากฏคำว่า “จงใจ”.....	30
ภาพที่ 2 - 12b	คำว่า “จงใจ” ในจารึก (ภาพที่ 2 - 12a).....	30
ภาพที่ 2 - 13a	แผ่นป้ายภายในศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว ปีที่จารึกปรากฏอยู่ทางด้านขวาเทียบได้กับพ.ศ.2446 ทางด้านซ้ายระบุนามและบ้านเกิดของผู้สร้าง.....	30
ภาพที่ 2 - 13b	คำว่า “เหวินอี่” ที่ปรากฏในจารึก (ภาพที่ 2 - 13a).....	30
ภาพที่ 3 - 1	ศาลเจ้าตีกดิน แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 25 สมัยรัชกาลที่ 5 สังเกตได้ ว่า ช่างใช้ด้านยาวเป็นด้านหน้าของอาคาร.....	38
ภาพที่ 3 - 2	พระเจ้านครในพระราชวังเดิมท่ามก๊ก กรุงปักกิ่ง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	38
ภาพที่ 3 - 3	ศาลอุ้งฉี่ จังหวัดไทรโยค มณฑลไทรโยค ไม่เก่าไปกว่ากลางพุทธศตวรรษที่ 22 หรือสมัย ราชวงศ์หมิง.....	39
ภาพที่ 3 - 4	ศาลเจ้าตีกดิน แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 25 สมัยรัชกาลที่ 5 ถ้ายก ด้านหลังของศาลเจ้า ศาลแห่งนี้ประกอบด้วยอาคารสองหลังคือ อาคารทางเข้าและอาคาร ประธาน ทั้งหมดตั้งบนแนวแกนเดียวกัน.....	40
ภาพที่ 3 - 5	ศาลเจ้าโรงเกือก แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ราวต้นพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 1.	41
ภาพที่ 3 - 6	แผนผังวัดไป๋หยุนก้วน กรุงปักกิ่ง กลางพุทธศตวรรษที่ 23 สมัยราชวงศ์ชิง.....	42
ภาพที่ 3 - 7	แผนผังวัดเหมินเจียหลงซาน จังหวัดไถเป่ย์ เกาะไต้หวัน พ.ศ.2281 สมัยราชวงศ์ชิง.....	42

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภานิติศาสตร์

ภาพที่ 3 - 8a ด้านในศาลเจ้าจួយโบเนี้ยว แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต ปลายพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 3 แขนงหลักประกอบด้วยอาคารสองหลัง คือ อาคารประธาน และอาคารโถงที่จัดวางในลักษณะตั้งฉากกับอาคารประธาน โดยอาคารทั้งสองหลังจะยกฐานสูง และฐานต่อเนื่องกัน.....43

ภาพที่ 3 - 8b แผนผังศาลเจ้าจួយโบเนี้ยว อาคารประธานและอาคารด้านหน้าจัดวางในผัง “丁”44

ภาพที่ 3 - 9a การจัดวางอาคารภายในศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 1 จัดเรียงอาคารบนแนวแกนประธานเป็นรูปตัว “工”45

ภาพที่ 3 - 9b แผนผังของศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน (ภาพที่ 3 - 9a)45

ภาพที่ 3 - 10 ภาพลายเส้นแสดงผังการวางผังอาคารแบบ “二” ซึ่งพบโดยทั่วไปในศิลปะจีน.....47

ภาพที่ 3 - 11 ภาพลายเส้นแสดงผังการวางผังอาคารแบบ “三” ซึ่งพบโดยทั่วไปในศิลปะจีน.....47

ภาพที่ 3 - 12 ศาลเจ้าสุขุเหว่ยเค็งเค็งผิง ตั้งอยู่ที่ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร ปลายพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 3 ด้านหน้าขององค์ประธานมีอาคารโถงวางตัวในแนวตั้งฉากกับทิศตั้งของรูป “丁”48

ภาพที่ 3 - 13 ภาพลายเส้นแสดงผังการวางผังอาคารแบบ “工” ซึ่งพบโดยทั่วไปในศิลปะจีน.....49

ภาพที่ 3 - 14 ศาลเจ้าโจวซือกัง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 1 ภาพแสดงองค์ประกอบโครงสร้างรับน้ำหนักหรือโกวเจี้ย 1 ชุด.....51

ภาพที่ 3 - 15 ศาลเจ้าเล่งบ๊วยเอี้ยะ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยรัชกาลที่ 3 ภาพแสดงตัวอย่างลักษณะโครงสร้างไม้ที่ประกอบด้วยเสา และชื่อหลายขนาด.51

ภาพที่ 3 - 16 ลายเส้นแสดงโครงสร้างแบบไทเหลียง.....53

ภาพที่ 3 - 17 ลายเส้นแสดงโครงสร้างแบบชวโนโต่ว.....53

ภาพที่ 3 - 18 ลายเส้นแสดงโครงสร้างไม้แบบชาเหลียงซึ่งรองรับส่วนกลางหลังคา.....55

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 19	ลายเส้นแสดงตำแหน่งเสาจิ้งจอก และเสาปู้จู้ในโครงสร้างแบบชาเหลี่ยม.....	56
ภาพที่ 3 - 20	ชุดโครงสร้างรับน้ำหนักภายในศาลเจ้าเล่าปุ่นเก้าก้ง ถนนทรงวาด แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ สมัยรัชกาลที่ 6 - 8.....	58
ภาพที่ 3 - 21	ชุดโครงสร้างภายในศาลเจ้าฮกเลี่ยนเก็ง ถนนอภัยราชบำรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ กลางพุทธศตวรรษที่ 26 สมัยรัชกาลที่ 9.....	58
ภาพที่ 3 - 22	โครงสร้างภายในศาลเจ้าแม่ทับทิม แขวงบางแค เขตบางแค.....	60
ภาพที่ 3 - 23	ศาลเจ้ารางบัว แขวงบางห้ว เขตภาษีเจริญ.....	60
ภาพที่ 3 - 24	อาคารด้านหน้าศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง มุมมองเมื่อถ่ายจากศาลเจ้า.....	62
ภาพที่ 3 - 25	อาคารด้านหน้าศาลเจ้าอาเนี้ยเก็ง เป็นลักษณะอาคารยกพื้นสูง.....	62
ภาพที่ 3 - 26	อาคารด้านหน้าของศาลเจ้าโรงเบญญสมาคม มุมมองเมื่อถ่ายจากศาลเจ้า.....	62
ภาพที่ 3 - 27	อาคารด้านหน้าของศาลเจ้าปิ่นเกล้าก้ง ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน 4 เขตบางปี่ ตั้งหันหน้าเข้าหาดังศาลเจ้า.....	63
ภาพที่ 3 - 28	อาคารด้านหน้าของศาลเจ้าแม่ประดู่ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์.....	63
ภาพที่ 3 - 29	ภาพแสดงตำแหน่งของศาลเจ้าแม่ประดู่ และอาคารที่อยู่ด้านหน้า สังเกตได้ว่าอาคารด้านหน้านี้จะหันเข้าหาศาลเจ้า.....	64
ภาพที่ 3 - 30	ศาลเจ้าแม่เทียนโหว เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ด้านซ้ายเป็นอาคารโถงที่ไว้แสดงงิ้วซึ่งจะตั้งอยู่ตรงข้าม และหันหน้าเข้าหาอาคารประธาน ศาลเจ้าแห่งนี้สร้างขึ้นในปีพ.ศ. 1739 แต่มีการซ่อม และสร้างเพิ่มหลายครั้ง เมื่อพิจารณาจากรูปแบบของโรงงิ้วในปัจจุบัน น่าจะเป็นงานสร้างสมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25	65
ภาพที่ 3 - 31	แผนผังของศาลเจ้าแม่เทียนโหว (ภาพที่ 3 - 30) แสดงตำแหน่งของอาคารต่างๆรวมถึงอาคารแสดงงิ้วซึ่งอยู่ด้านหน้าสุดของศาลเจ้า.....	65
ภาพที่ 3 - 32	ศาลเจ้าแม่ประดู่ ตัวศาลเป็นอาคารชั้นเดียว และหันเข้าหาอาคารแสดงงิ้ว.....	66

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 33	ศาลเจ้าปูนเถ่าก้ง ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน 4 เขตธนบุรี.....	67
ภาพที่ 3 - 34	ศาลเจ้าอานี๋เก็ง สร้างเป็นอาคารสองชั้น.....	68
ภาพที่ 3 - 35	ศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม สร้างเป็นอาคารสองชั้น.....	68
ภาพที่ 3 - 36	หอไตรวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สมัยรัชกาลที่ 3.....	69
ภาพที่ 3 - 37	อาคารทางเข้าของศาลเจ้าเล่งบ๊วยเอี้ยะ ถนนอิสรานุภาพ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ บนผนังไม่มีการเจาะช่องหน้าต่าง แต่จะแบ่งเป็นช่องๆเพื่อประดับภาพเล่าเรื่อง หรือภาพมงคล.....	71
ภาพที่ 3 - 38	ประตูทางเข้าศาลเจ้าแม่เทียนโหว หมู่บ้านหลงหู เมืองฉะโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 20 – 22 สมัยราชวงศ์หมิง.....	71
ภาพที่ 3 - 39	อาคารทางเข้าของศาลเจ้าปูนเถ่าก้ง ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน 4 เขตธนบุรี มีการเจาะหน้าต่างเป็นรูปหกเหลี่ยมขนาดประตูทางเข้า.....	72
ภาพที่ 3 - 40	อาคารทางเข้าของศาลเจ้าปูนเถ่าก้ง ถนนทรงวาด แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ มีการเจาะหน้าต่างทรงกลมขนาดประตูทางเข้า.....	73
ภาพที่ 3 - 41	ลักษณะหน้าต่างบนอาคารทางเข้าของศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์.....	73
ภาพที่ 3 - 42	แผ่นป้ายไม้ภายในศาลเจ้าอานี๋เก็ง ซอยอานี๋เก็ง เขตสัมพันธวงศ์ ด้านขวาสุดปรากฏตัวอักษรจีน (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) ระบุศักราชเทียบได้กับปี พ.ศ.2417.....	74
ภาพที่ 3 - 43	ภาพประดับบนผนังของประตูอาคารทางเข้าโรงเจบุญสมาคม ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ ปรากฏจารึกนามของช่างและปีที่ช่างทำงานประดับในศาลเจ้าแห่งนี้ ซึ่งเทียบได้กับ ปี พ.ศ.2441.....	75
ภาพที่ 3 - 44	ระฆังภายในศาลเจ้าปูนเถ่าก้ง ถนนทรงวาด แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ องค์กรระฆังปรากฏจารึกระบุศักราช (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) เทียบได้กับ พ.ศ.2367.....	75

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 45 แผ่นป้ายภายในศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน 4 เขตธนบุรี ด้านขวาปรากฏ
จารึกภาษาจีนระบุศักราช (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม) เทียบได้กับ พ.ศ.2393.....76

ภาพที่ 3 - 46 ลักษณะโครงสร้าง และการประดับภายในศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน 4
เขตธนบุรี.....76

ภาพที่ 3 - 47 อาคารทางเข้าของศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต.....77

ภาพที่ 3 - 48 แผ่นป้ายศิลาภายในศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง เขตดุสิต ด้านขวาสุดปรากฏศักราชแบบจีนเทียบได้กับ
พ.ศ. 2392 (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม)78

ภาพที่ 3 - 49 หน้าบันทรงวงโค้งรูปเกือกม้าคว่ำ ศาลเจ้าบ้านหม้อ ถนนบ้านหม้อ แขวงบูรพาภิรมย์ เขต
พระนคร (สร้างใหม่)80

ภาพที่ 3 - 50 หน้าบันทรงเหลี่ยม ศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต.....80

ภาพที่ 3 - 51 หน้าบันทรงลอนคลื่น ศาลเจ้าปู่เกล้าก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต.....80

ภาพที่ 3 - 52 หน้าบันทรงยกกระเปาะในส่วนยอด ศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ
เขตสัมพันธวงศ์.....80

ภาพที่ 3 - 53 หน้าบันทรงห้าธาตุในศิลปะเขาน.....81

 แถวบน: (จากซ้ายไปขวา) ธาตุทอง ธาตุไม้ ธาตุดิน

 แถวล่าง: (จากซ้ายไปขวา) ธาตุน้ำ ธาตุไฟ

ภาพที่ 3 - 54 หน้าบันธาตุทอง หมู่บ้านหลงหู เมืองฉะเชิงเทรา มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัย
ราชวงศ์ซิง.....82

ภาพที่ 3 - 55 หน้าบันธาตุไม้ หมู่บ้านหลงหู เมืองฉะเชิงเทรา มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัย
ราชวงศ์ซิง.....83

ภาพที่ 3 - 56 ตำแหน่งของ “เทียน” และ “เยาตู” บนหน้าบันทรงยกกระเปาะที่ส่วนยอด ศาลเจ้าโรงเจบุญ
สมาคม ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ (จากภาพที่ 3 - 52)84

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 57	หน้าบันธาคูณ้ำของอาคารในศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม.....	85
ภาพที่ 3 - 58	หน้าบันธาคูณ้ำขนาดใหญ่ ซึ่งนิยมในสถาปัตยกรรมเจ้าชาน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	85
ภาพที่ 3 - 59	อาคารทางเข้าของศาลเจ้าปูนเท่ก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต หน้าบันธาคูไฟซ้อนอยู่บนหน้าบันธาคูไม้.....	87
ภาพที่ 3 - 60	รูปทรงองค์ประกอบต่างๆของหลังคา ศาลเจ้าเลียงเป็ด ถนนเจริญกรุง แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์.....	88
ภาพที่ 3 - 61	รูปทรงองค์ประกอบต่างๆ ของหลังคา ศาลเจ้าปูนเท่ก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต ถึงแม้งานประติมากรรมประดับจะเป็นของใหม่ แต่น่าจะได้ต้นแบบจากงานประดับเดิม.....	88
ภาพที่ 3 - 62	อาคารภายในศาลเจ้าปูนเท่ก้ง ศาลเจ้าปูนเท่ก้ง ถนนนครไชยศรี แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต เครื่องบนทำเป็นหน้าบันธาคูไม้ หลังคามีเพียงชั้นเดียว.....	89
ภาพที่ 3 - 63	อาคารของศาลบรรพชนของหมู่บ้านหลงหู เมืองเจ้าโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 23 สมัยจักรพรรดิคังซี ราชวงศ์ชิง ใช้หลังคาชั้นเดียว.....	90
ภาพที่ 3 - 64	หลังคาที่มีหน้าบันธาคูทองซ้อนกันสองชั้นในงานสถาปัตยกรรมเจ้าชาน.....	90
ภาพที่ 3 - 65	ศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมืองชานโถว มณฑลกว่างตง พ.ศ.2422 สมัยจักรพรรดิ กวางซู่ ราชวงศ์ชิง อาคารทางเข้าของทั้งสองศาลเจ้าทำเป็นหลังคาซ้อนสองชั้น ด้านบนเป็นหลังคาหน้าบันธาคูไฟ ด้านล่างเป็นธาคูไม้.....	91
ภาพที่ 3 - 66	ลักษณะปลายสันหลังคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าเล่งบ๊วยเอี้ยะ.....	92
ภาพที่ 3 - 67	ลักษณะปลายสันหลังคาของอาคาร หมู่บ้านหลงหู เมืองเจ้าโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	93
ภาพที่ 3 - 68	ลักษณะปลายสันหลังคาของอาคาร ศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมืองชานโถว มณฑลกว่างตง.....	93

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

- ภาพที่ 3 - 69 สันหลังคาของอาคารในศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม สังเกตได้ว่าปลายสันหลังคาไม่มีการบาก
แฉก อาจซ่อมใหม่ในภายหลัง.....94
- ภาพที่ 3 - 70 งานประดับกระเบื้องเคลือบตัด (เขียนฉื่อ) บนสันหลังคาของศาลเจ้าเลี้ยงเปิด ถนนเจริญกรุง
แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ ราวสมัยรัชกาลที่ 5.....95
- ภาพที่ 3 - 71 งานประดับกระเบื้องเคลือบตัดที่ชายคาของศาลเจ้าเลี้ยงเปิด.....96
- ภาพที่ 3 - 72 งานประดับกระเบื้องเคลือบตัด (เขียนฉื่อ) บนสันหลังคาของศาลเจ้าเทียนโหวและกวนตี้ เมือง
ชานไถว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....97
- ภาพที่ 3 - 73 งานประดับกระเบื้องตัดรูปดอกไม้ บนสันหลังคาของศาลเจ้าเทียนโหวและกวนตี้ เมืองชาน
ไถว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....98
- ภาพที่ 3 - 74 งานประดับกระเบื้องตัดรูปนักรบ ศาลเจ้าแม่ประดู่ ถนนเยาวพานิช แขวงจักรวรรดิ
เขตสัมพันธวงศ์.....99

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

- ภาพที่ 3 - 75 งานประดับกระเบื้องตัดบนหลังคาของศาลเจ้าปูนท่าวัง ถนนนครไชยศรี แขวงวัดโพธิ์
เขตดุสิต.....100
- ภาพที่ 3 - 76 งานประดับกระเบื้องตัดบนฝาผนังของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม ช่างได้เขียนปี
ที่สร้างรวมถึงนามของท่านซึ่งก็คือ คู่ตันเจิง (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม)102
- ภาพที่ 3 - 77 งานประดับกระเบื้องตัดบนฝาผนังของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก ช่างได้จารึกปีที่สร้าง
นามของท่านซึ่งก็คือ คู่ตันเจิง และบ้านเกิดของท่านคือ ฉะฮวยาง (ภายในกรอบ
สี่เหลี่ยม)103
- ภาพที่ 3 - 78 งานประดับโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าเล่งบ้วยเอี้ยะ สังเกตได้ว่าฐานของถั่งจู้แกะสลักเป็นรูป
ฟักทอง ส่วนตัวเสาทำเป็นเสาเรียบ ระหว่างเสามีจารเขียนชื่อระหว่างเสา.....104
- ภาพที่ 3 - 79 งานประดับโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าปูนท่ากัง เขตดุสิต สมัยรัชกาลที่ 3 ราวปลายพุทธศตวรรษ
ที่ 24 สังเกตฐานที่รองรับไต่วแกะสลักเป็นรูปสัตว์และคน.....105

ภาพที่ 3 - 80 งานประดับโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม รัชกาลที่ 5 กลางพุทธศตวรรษที่ 25
 สังกะสีฐานถั่งงูมีเพียงตัว ส่วนเสาประกอบด้วยตัวสลักเสาเรียบ.....105

ภาพที่ 3 - 81 งานประดับโครงสร้างไม้ ศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมืองชานโถว มณฑลกว่างตง
 พ.ศ.2422 สมัยจักรพรรดิกวงซู่ ราชวงศ์ชิง ฐานถั่งงูสลักเป็นรูปฟักทองรองรับตัว เสา
 ประกอบด้วยตัวสลักเสาเรียบ และมีจาเขียนเชื่อมระหว่างเสา.....106

ภาพที่ 3 - 82 งานประดับโครงสร้างไม้ภายในศาลบรรพชนกุซี้ เมืองเจียหยาง (พื้นที่ชาวจีนแต้จิ๋ว) มณฑล
 กว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง ฐานถั่งงูแกะสลักเป็นรูปบุคคล เสา
 ประกอบด้วยตัวสลักกับเสาเรียบ.....107

ภาพที่ 3 - 83 งานประดับโครงสร้างไม้ภายในบ้านโบราณหมู่บ้านเต็งกั่ง เมืองเจียหยาง (พื้นที่ชาวจีนแต้จิ๋ว)
 มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง ฐานถั่งงูเป็นรูปตัวรองรับเสา
 เรียบ.....107

ภาพที่ 3 - 84 กรอบประตูของอาคารทางเข้าศาลเจ้าเล่งบ๊วยเอี้ยะ ถนนอิสราณภาพ แขวงจักรวรรดิ เขตสัม
 พันธวงศ์.....108

ภาพที่ 3 - 85 กรอบประตูของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคม ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัม
 พันธวงศ์.....109

ภาพที่ 3 - 86 กรอบประตูทางเข้าศาลเจ้ากวนอิมเก็งหรืออานี๋เก็ง ถนนพาดสาย แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัม
 พันธวงศ์ มีเพียงงานประดับรูปสิงโตเท่านั้น.....109

ภาพที่ 3 - 87 ภาพลายเส้นแสดงตำแหน่งหมื่นจันหรือปิ่นประตู.....111

ภาพที่ 3 - 88 ประตูทางเข้าศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมืองชานโถว มณฑลกว่างตง พ.ศ.2422
 สมัยจักรพรรดิกวงซู่ ราชวงศ์ชิง กรอบประตูมีองค์ประกอบทั้งสามส่วน.....111

ภาพที่ 3 - 89 ประตูทางเข้าของศาลบรรพชนอาผอ หมู่บ้านหลงหู เมืองเฉาโจว มณฑลกว่างตง พุทธ
 ศตวรรษที่ 23 สมัยจักรพรรดิคังซี ราชวงศ์ชิง กรอบประตูมีการประดับสีหมื่นจัน และ
 สิงโต.....112

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 90 ประติมากรรมปูนต้ำรูปมังกรบนผนังภายในศาลเจ้าแม่ประตู ถนนเยาวพานิช แขวงจักรวรรดิ
เขตสัมพันธวงศ์.....114

ภาพที่ 3 - 91 ประติมากรรมปูนต้ำรูปเสือบผนังภายในศาลเจ้าแม่ประตู ถนนเยาวพานิช แขวงจักรวรรดิ
เขตสัมพันธวงศ์.....114

ภาพที่ 3 - 92 ประติมากรรมเทพมังกรเขียว วัดจ้อเจี้ยวกง เขาคู้ตั้ง มณฑลหูเป่ย์ ราวกลางพุทธศตวรรษที่
20.....116

ภาพที่ 3 - 93 ประติมากรรมเทพเสื้อขาว วัดจ้อเจี้ยวกง เขาคู้ตั้ง มณฑลหูเป่ย์ ราวกลางพุทธศตวรรษที่
20.....117

ภาพที่ 3 - 94 ประติมากรรมรูปมังกรบนผนังด้านขวาของศาลเจ้าศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมือง
ซ่านโถว มณฑลกวางตุ้ง.....118

ภาพที่ 3 - 95 ประติมากรรมรูปเสือบผนังด้านซ้ายของศาลเจ้าศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมือง
ซ่านโถว มณฑลกวางตุ้ง.....118

ภาพที่ 3 - 96 ภาพกว้างบนผนังด้านซ้ายของศาลเจ้ากวนอูเมืองจี้หรืออาเหม่ยเจ็ง มณฑลฝูเจี้ยน เขต
สัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์.....119

ภาพที่ 3 - 97 แปกไก่อของศาลเจ้าแม่ประตูเขียนเป็นรูปมังกร ใต้ไม้แปดง่ามมีไม้แปขนาดบางกว่าวาง
ขนานอยู่.....120

ภาพที่ 3 - 98a แปกไก่อของศาลเจ้าโรงเจบุญสมาคมเขียนเป็นรูปยันต์ปา-กัว ใต้ไม้แปดง่ามมีไม้แปขนาด
บางกว่าวางขนานอยู่ และเขียนคำว่า “光前裕后”120

ภาพที่ 3 - 98b รายละเอียดของภาพยันต์ปา-กัว และตัวอักษรจีน บนแปกไก่อ ศาลเจ้าโรงเจบุญ
สมาคม.....121

ภาพที่ 3 - 99 งานประดับบนไม้แปกไก่อ และไม้แปใต้ไม้แปกไก่อของ ศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู
เมืองซ่านโถว มณฑลกวางตุ้ง ด้านบนเขียนภาพยันต์ปา-กัว ไม้แปด้านล่างเขียนภาษาจีนว่า
“合众平安” (เหอจ้งผิงอาน)122

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 100	งานประดับบนไม้แปกโก๋ และไม้แปใต้ไม้แปกโก๋ของศาลเจ้าศาลเจ้าเทียนโหว และศาลเจ้ากวนอู เมืองซ่านโถว มณฑลกว่างตง ด้านบนเขียนภาพมังกร ไม้แปด้านล่างเขียนภาษาจีนว่า “元亨利贞” (หยวนเฮิงลี่เจิน)	122
ภาพที่ 3 - 101	แผ่นป้ายเหนือประตูทางเข้าศาลเจ้าฮกเลี่ยนเก็ง ถนนอภัยราชบำรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ด้านขวาสุดปรากฏตัวอักษรจีนระบุศักราชเทียบได้กับปีพ.ศ.2446.....	124
ภาพที่ 3 - 102	ผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้าของศาลเจ้ากวนอันเก็ง แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี.....	125
ภาพที่ 3 - 103	ผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้าของศาลเจ้าโจซือกั๋ง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์.....	126
ภาพที่ 3 - 104	งานประดับบนผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้าของศาลเจ้าโจซือกั๋ง กรอบของแต่ละช่องภาพเกิดจากการก่อขึ้นกรอบ งานประดับในปัจจุบันชำรุดบางส่วนเผยให้เห็นงานประดับในยุคก่อนหน้าซึ่งเป็นงานจิตรกรรมเขียนสีที่มีโทนอ่อนกว่าปัจจุบัน โดยงานรุ่นเก่าเขียนอยู่ภายในกรอบเหมือนกับงานรุ่นหลังกว่าเช่นกัน.....	126
ภาพที่ 3 - 105	ผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้าของศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าอยุธยา แขวงสมเด็จพระเจ้าอยุธยา เขตคลองสาน.....	127
ภาพที่ 3 - 106	อาคารทางเข้าของศาลขงจื้อ อำเภอถงอัน เมืองเซี่ยเหมิน มณฑลฝูเจี้ยน ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยราชวงศ์ซิง.....	128
ภาพที่ 3 - 107	อาคารทางเข้าศาลเจ้าฝ่าซือเจินอู่ เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....	128
ภาพที่ 3 - 108	ช่องหน้าต่างของอาคารทางเข้า ศาลเจ้ากวนอันเก็ง.....	129
ภาพที่ 3 - 109	ช่องหน้าต่างของอาคารทางเข้า ศาลเจ้ากวนอันเก็ง.....	129
ภาพที่ 3 - 110	ช่องหน้าต่างของอาคารทางเข้า ศาลเจ้าโจซือกั๋ง.....	130
ภาพที่ 3 - 111a	ช่องหน้าต่างขนาดประตูทางเข้าของวัดหลงซาน ประเทศไต้หวันซึ่งอยู่ในกลุ่มสถาปัตยกรรมหมิ่นหนาน พ.ศ.2374.....	130

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 111b ลายเส้นแสดงลักษณะหน้าต่าแบบ “ฉื่อหู่ซวง” ซึ่งเป็นที่นิยมในสถาปัตยกรรมหมิ่น
หนาน.....130

ภาพที่ 3 - 112 โครงสร้างไม้บนผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้า ศาลเจ้าโจซือก้ง (ภายในกรอบวงกลม) ..131

ภาพที่ 3 - 113 โครงสร้างไม้บนผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้า ศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวง
สมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน.....131

ภาพที่ 3 - 114 โครงสร้างไม้บนผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้า ศาลเจ้ากวนอั้นเก้ง และคำศัพท์เรียกชื่อ
องค์ประกอบต่างๆ.....132

ภาพที่ 3 - 115 ลายเส้นแสดงโครงสร้างไม้บนผนังด้านหน้าของอาคารทางเข้าในงานสถาปัตยกรรมหมิ่น
หนาน.....133

ภาพที่ 3 - 116 โครงสร้างไม้บนผนังอาคารในวัดโคหยวน เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ไม่เก่าไปกว่าพุทธ
ศตวรรษที่ 17.....133

ภาพที่ 3 - 118 อาคารภายในศาลเจ้ากวนอั้นเก้ง ด้านหน้าเป็นอาคารทางเข้าสร้างเป็นหลังคาหน้าจั่วซ้อนกัน
สองชั้น ส่วนอาคารด้านหลังเป็นอาคารประธานมีหลังคาหน้าจั่วเพียงชั้นเดียว.....135

ภาพที่ 3 - 119 อาคารทางเข้าวัดโคหยวน เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ไม่เก่าไปกว่าพุทธศตวรรษที่ 17
หลังคาหน้าจั่วเพียงชั้นเดียว.....136

ภาพที่ 3 - 120 ภาพถ่ายด้านข้างสันหลังคาของอาคารประธาน ศาลเจ้ากวนอั้นเก้ง.....138

ภาพที่ 3 - 121 การประดับสันหลังคาของอาคารประธานศาลเจ้ากวนอั้นเก้ง139

ภาพที่ 3 - 122 สันหลังคาของศาลเจ้าแม่เทียนโหว เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัย
ราชวงศ์ชิง ปลายสันหลังคาบากเป็นสองแฉกเหมือนหางนกนางแอ่น โดยปากลึกกว่า
สถาปัตยกรรมเฉาซ่าน และนิยมทำสองชั้น โดยระยะห่างระหว่างชั้นค่อนข้างมาก แนวปูนใต้
หางนกนางแอ่นมีสันเหลี่ยม บนสันหลังคาประดับประติมากรรมรูปมังกรโดยมิได้ประดับที่
ปลายสันหลังคา แต่ขยับมาทางด้านใน.....140

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 118 อาคารภายในศาลเจ้ากวนอั้นเก้ง ด้านหน้าเป็นอาคารทางเข้าสร้างเป็นหลังคาหน้าจั่วซ้อนกัน

ภาพที่ 3 - 123 ศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา หลังคาซ้อนกันสองชั้น แต่ละชั้นมีหน้าบันรูปทรงแตกต่างกัน.....142

ภาพที่ 3 - 124 หน้าบันของหลังคาชั้นล่าง ศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา ทำเป็นหน้าบันธาตุไม้แบบศิลปะเขาน.....142

ภาพที่ 3 - 125 อาคารบริวารในศาลเจ้ากวนอูอันเก๋ง หน้าบันธาตุไม้แบบเขาน.....143

ภาพที่ 3 - 126 ไม้เต็งเหลียงภายในศาลเจ้ากวนอูอันเก๋ง.....144

ภาพที่ 3 - 127 ไม้เต็งเหลียงในศาลขงจื้อ อำเภอถงอัน เมืองเซี่ยเหมิน มณฑลฝูเจี้ยน ต้นพุทธศตวรรษที่ 24 สมัยจักรพรรดิเฉียนหลง.....145

ภาพที่ 3 - 128 งานประดับกระเบื้องตัดบนสันหลังคาอาคารทางเข้า ศาลเจ้ากวนอูอันเก๋ง.....146

ภาพที่ 3 - 129 งานประดับกระเบื้องตัดบนสันหลังคา ศาลเจ้าฮั่วเจียวกง เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ต้นพุทธศตวรรษที่ 25 สมัยจักรพรรดิฉางซู่.....147

ภาพที่ 3 - 130 งานประดับโครงสร้างไม้ศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา ฐานถั่งจู้ทำเป็นรูปสิงโต และสิงโต เสาประกอบด้วยโตสลับกับเสาเรียบ แต่ละเสามีการเชื่อมด้วยจาชียน.....148

ภาพที่ 3 - 131 งานประดับโครงสร้างไม้ศาลเจ้าโจซือก้ง ฐานถั่งจู้ทำเป็นรูปฟักทอง เสาเรียบ มีจาชียนเชื่อมระหว่างเสา.....148

ภาพที่ 3 - 132 งานประดับโครงสร้างไม้ศาลเจ้าโจซือก้ง ฐานถั่งจู้ทำเป็นรูปสิงโต และพันธุ์พฤกษา เสาเรียบ แต่ละเสามีการเชื่อมด้วยจาชียน.....149

ภาพที่ 3 - 133 งานประดับโครงสร้างไม้ศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา ฐานถั่งจู้ทำเป็นรูปสิงโต และบุคคล เสาประกอบด้วยโตสลับกับเสาเรียบ แต่ละเสามีการเชื่อมด้วยจาชียน.....149

ภาพที่ 3 - 134 งานประดับโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าฮั่วเจียวกง เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ต้นพุทธศตวรรษที่ 25 สมัยจักรพรรดิฉางซู่ ฐานถั่งจู้แกะเป็นรูปฟักทอง และรูปสิงโต เสาประกอบด้วยโตซ้อนกันขึ้นไป และมีจาชียนเชื่อมระหว่างเสา.....150

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

- ภาพที่ 3 - 135 งานประดับโครงสร้างไม้ในศาลขงจื้อ เมืองจางโจว มณฑลฝูเจี้ยน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง ฐานถั่งจู้เกาะเป็นรูปโต้ว เส้าทำเป็นโต้วซ้อนชั้นขึ้นไป มีจาเขียนเป็นตัวเชื่อมระหว่างเส้า.....150
- ภาพที่ 3 - 136 การประดับซู่จู้ (ภายในวงกลม)ในศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน.....151
- ภาพที่ 3 - 137 เส้าซู่จู้ที่ห้อยลงมาจากชายคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้ากวนอันแก๊ง ถนนเทศบาลสาย 1 แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี.....152
- ภาพที่ 3 - 138 เส้าซู่จู้ที่ศาลเจ้าโจ้ซื่อกั๊ง ซอยวานิช 2 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์.....152
- ภาพที่ 3 - 139 ซู่จู้ของอาคารในศาลขงจื้อ เมืองฉวนโจว มณฑลฝูเจี้ยน ไม่เก่าไปกว่าพุทธศตวรรษที่ 17...153
- ภาพที่ 3 - 140 การประดับซู่จู้ที่ชายคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าเทียนโหวและกวนตี้ เมืองช่านโถว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....153
- ภาพที่ 3 - 141 ภาพยนต์ไม้แกะสลักของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโจ้ซื่อกั๊ง ไม่เก่าไปกว่าสมัยราชวงศ์เฉียน.....154
- ภาพที่ 3 - 142 ภาพยนต์มังกรบนแปดโก่งของอาคารในศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา.....155
- ภาพที่ 3 - 143 งานประดับบนแปดโก่ง ศาลขงจื้อ เมืองจางโจว มณฑลฝูเจี้ยน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....155
- ภาพที่ 3 - 144 ภาพมังกรในศาลเจ้าโจ้ซื่อกั๊ง.....156
- ภาพที่ 3 - 145 ภาพเสื่อในศาลเจ้าโจ้ซื่อกั๊ง.....157
- ภาพที่ 3 - 146 ประตูทางเข้าศาลเจ้ากวนอู ถนนสมเด็จพระเจ้าพระยา มีการประดับสือเหมินจาน และสิงโต...158
- ภาพที่ 3 - 147 ประตูทางเข้าศาลเจ้าตงเยว่ อำเภอหุ่ยอาน เมืองฉวนโจว กลางพุทธศตวรรษที่ 20 สมัยราชวงศ์หมิง มีการประดับเหมินจาน แต่ไม่มีสิงโต.....158
- ภาพที่ 3 - 148 งานประดับสันหลังคาอาคารทางเข้าศาลเจ้าโจ้ซื่อกั๊ง.....159

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

- ภาพที่ 3 - 149 งานประดับสันหลังคาของบ้านตระกูลเงินซึ่งสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมกว้างผู้ของกว้างใจ พุทธศตวรรษที่ 24 -25 สมัยราชวงศ์ซิง.....161
- ภาพที่ 3 - 150 ด้านหน้าศาลเจ้าก่วงสิวหรือศาลเจ้ากวางตุ้ง (ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2558 หลังจากการบูรณะ แต่เดิมนั้นผนังไม่มีการทาสีทับทำให้เห็นแนวการก่ออิฐ แต่หลังจากการบูรณะช่างได้ทาสีทับทั้งหมด โดยสามารถเทียบกับ ภาพที่ 3 - 151 และ 3 - 154 ซึ่งถ่ายเมื่อ พ.ศ.2555)163
- ภาพที่ 3 - 151 อาคารทางเข้าศาลเจ้ากวางตุ้ง.....164
- ภาพที่ 3 - 152 อาคารทางเข้าบ้านตระกูลเงิน เมืองกว้างใจ มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 24 - 25 สังเกตเห็นได้ว่ามีการใช้เสา และแปศิลาที่ด้านหน้าของอาคารทางเข้า.....165
- ภาพที่ 3 - 153 อาคารทางเข้าบ้านตระกูลเงิน แทนศิลาที่ยกสูงขึ้นมาเพื่อรองรับเสา.....165
- ภาพที่ 3 - 154 การตกแต่งผนังของอาคารทางเข้าศาลเจ้ากวางตุ้ง.....166
- ภาพที่ 3 - 155 ลักษณะการประดับผนังของอาคารทางเข้า สมาคมจีนหลุน เมืองกว้างใจ มณฑลกว่างตง ปลายพุทธศตวรรษที่ 23 สังเกตได้ว่า ช่องโหว่ทาสีบนผนัง แต่ปล่อยให้เห็นแปศิลา.....167
- ภาพที่ 3 - 156 งานประดับผนังในสมาคมจีนหลุนหุ่ยกวน เมืองกว้างใจ มณฑลกว่างตง ปลายพุทธศตวรรษที่ 23 สังเกตได้ว่ามี การเขียนจิตรกรรมเฉพาะขอบด้านบนของผนัง.....167
- ภาพที่ 3 - 157 ประติมากรรมศิลาที่ประดับบนเสาดั้งที่หันสู่ด้านนอก ศาลเจ้ากวางตุ้ง.....168
- ภาพที่ 3 - 158 ประติมากรรมศิลาที่ประดับบนเสาดั้งที่หันสู่ด้านนอก บ้านตระกูลเงิน เมืองกว้างใจ มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 24 - 25.....168
- ภาพที่ 3 - 159 ลักษณะหน้าบันของศาลเจ้ากวางตุ้ง หน้าบันเป็นทรงสามเหลี่ยม ยอดจั่วไม่สอบสูงแต่บ้านออก ขอบหน้าบันมีการมุงกระเบื้อง.....170
- ภาพที่ 3 - 160 ลักษณะหลังคาของอาคารทางเข้าในศาลเจ้ากวางตุ้ง.....170
- ภาพที่ 3 - 161 หลังคาของอาคารภายในบ้านตระกูลเงิน เมืองกว้างใจ มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 24 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง สังเกตได้ว่า สันหลังคาสูง ที่ขอบหน้าบันมีการมุงกระเบื้องกาบกล้วยประดับด้วย.....171

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 162	การประดับสันหลังคาในสถาปัตยกรรมกว้างผู้ บ้านตระกูลเงิน เมืองกว้างโจว มณฑลกว้างตง พุทธศตวรรษที่ 24 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง	173
ภาพที่ 3 - 163	งานประดับเลียนแบบม้วนภาพแบบจีนซึ่งประดับอยู่ทางตอนบนของผนังอาคารในศาลเจ้า กวางตุ้ง.....	175
ภาพที่ 3 - 164	หอนงเซ็งในศาลขงจื้อ จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน ครั้งแรกของพุทธศตวรรษที่ 24 บน ผนังมีการประดับแถบปูนปั้นที่ขอบด้านบน ด้านล่างแถบดังกล่าวช่างได้ทาสีแดงฉาบปิดแนว ก่ออิฐ.....	175
ภาพที่ 3 - 165a	ตำแหน่งงานแกะสลักอิฐ (ภายในช่องสี่เหลี่ยม) ของอาคารทางเข้าศาลเจ้ากวางตุ้ง.....	176
ภาพที่ 3 - 165b	ลักษณะงานแกะสลักอิฐที่ปรากฏ.....	177
ภาพที่ 3 - 166	การประดับอิฐแกะสลักบนสันกำแพง บ้านตระกูลเงิน เมืองกว้างโจว มณฑลกว้างตง พุทธ ศตวรรษที่ 24 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง	179

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3-168	ลักษณะโครงสร้างรับน้ำหนักในอาคารหลักของศาลเจ้ากวางตุ้ง กรุงเทพฯ.....	182
ภาพที่ 3-169	ลักษณะโครงสร้างรับน้ำหนักในสถาปัตยกรรมกว้างผู้ของกว้างโจว บ้านตระกูลเงิน เมืองกว้าง โจว มณฑลกว้างตง พุทธศตวรรษที่ 24 - 25 สมัยราชวงศ์ซิง	182
ภาพที่ 3 - 170	งานประดับโครงสร้างไม้ของชายคาด้านหน้าอาคารทางเข้าของศาลเจ้ากวางตุ้ง มีการประดับ มากกว่าโครงสร้างไม้ของอาคารอื่นในศาลเจ้า นอกจากนี้ ถังจู้แกะสลักเป็นรูปอาคาร และมี ไม้แกะสลักรูปปลาเชื่อมระหว่างเสา.....	183
ภาพที่ 3 - 171	งานประดับโครงสร้างไม้รองรับชายคาด้านหน้าของอาคารทางเข้าบ้านตระกูลเงิน เมืองกว้าง โจว มณฑลกว้างตง มีลักษณะคล้ายกับงานประดับในตำแหน่งเดียวกันของศาลเจ้ากวางตุ้ง ในกรุงเทพฯ.....	184
ภาพที่ 3 - 172a	ศาลเจ้าแม่ทับทิม เขตบางแค ในปัจจุบัน.....	186

ภาพที่ 3 - 172b ภาพถ่ายเก่าของศาลเจ้าแม่ทับทิม เขตบางแค ก่อนการสร้างอาคารหลังใหม่.....186

ภาพที่ 3 - 173 ศาลเจ้ารางบัว เขตบางแค.....186

ภาพที่ 3 - 174 ลักษณะผนังอาคารทางเข้า ศาลเจ้าไต้ฮั่ว เน้นการประดับบนสุดของผนัง.....187

ภาพที่ 3 - 175 ลักษณะการประดับผนังอาคารทางเข้าศาลเจ้าจุโยโบเนียว สังเกตได้ว่าเน้นประดับเฉพาะด้านบน.....188

ภาพที่ 3 - 176 อาคารทางเข้าศาลเจ้าสุ่ยเหว่ยเซ็งเหนียง จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 20 - 22 สมัยราชวงศ์หมิง สังเกตได้ว่า ช่างประดับผนังเฉพาะพื้นที่ด้านบนเท่านั้น.....188

ภาพที่ 3-177 ศาลบรรพชนตระกูลหวง จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 23 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง สังเกตได้ว่า ผนังของอาคารทางเข้าไม่มีการประดับใดๆ.....189

ภาพที่ 3-178 อาคารประธานของศาลเจ้ากวางตุ้ง ที่ด้านหน้าเปิดโล่งไม่มีการสร้างกำแพงเจาะช่องหน้าต่าง.....190

ภาพที่ 3 - 179 อาคารประธานของศาลเจ้ากวานอู๋ มณฑลไห่หนาน สมัยราชวงศ์ชิง ด้านหน้าเปิดโล่งไม่มีการสร้างกำแพงเจาะช่องหน้าต่าง.....191

ภาพที่ 3 - 180 ด้านหน้าของอาคารประธานศาลเจ้าจุโยโบเนียว มีการก่อผนังเจาะช่องหน้าต่างทรงสี่เหลี่ยม หน้าต่างภายในเป็นซี่ลูกกรงเรียบๆ.....191

ภาพที่ 3 - 181 ด้านหน้าของอาคารประธานศาลเจ้าไต้ฮั่ว มีการก่อผนังเจาะช่องหน้าต่างทรงสี่เหลี่ยม หน้าต่างเป็นซี่ลูกกรงเรียบๆ.....192

ภาพที่ 3 - 182 อาคารประธานของศาลบรรพชนตระกูลหวง จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน สมัยราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 - 25 สังเกตได้ว่า ด้านหน้าก่อผนังเจาะช่องหน้าต่าง.....192

ภาพที่ 3 - 183 หน้าบันธาดูไม้แบบเฉาซ่านในศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว.....193

ภาพที่ 3 - 184 หน้าบันธาดูดินแบบเฉาซ่านในศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว.....194

ภาพที่ 3 - 185 หน้าบันทรงชั้นบันไดในศาลเจ้าไต้ฮั่ว.....195

มหาวิทยาลัยศิลปากร สภานิติศาสตร์

ภาพที่ 3 - 186	หน้าบันทรงชั้นบันไดของอาคารในศาลขงจื้อ จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	195
ภาพที่ 3 - 187	หน้าบันที่คล้ายหน้าบันธาตุทอง ศาลเจ้าไต้ฮั่ว.....	196
ภาพที่ 3 - 188	หน้าบันที่คล้ายหน้าบันธาตุไม้ ศาลเจ้าไต้ฮั่ว.....	196
ภาพที่ 3 - 189	หน้าบันที่คล้ายหน้าบันธาตุน้ำ ศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว.....	197
ภาพที่ 3 - 190	หน้าบันคล้ายหน้าบันธาตุน้ำ ศาลขงจื้อ จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	198
ภาพที่ 3 - 191	หน้าบันคล้ายหน้าบันธาตุทอง ศาลขงจื้อ จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	199
ภาพที่ 3 - 192	หน้าบันของอาคารในศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว.....	199
ภาพที่ 3 - 193	อาคารในศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว หน้าบันทรงชั้นบันได สันหลังคาตัดตรง.....	200
ภาพที่ 3 - 194	หน้าบันในสถาปัตยกรรมทางคู่ที่ไม่ใช่ทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สันหลังคาตัดตรง ศาลขงจื้อ จังหวัดเหวินซาง มณฑลไห่หนาน พุทธศตวรรษที่ 22 - 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....	200
ภาพที่ 3 - 195	อาคารบริวารของศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว หน้าบันทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สันหลังคาตัดตรง.....	201
ภาพที่ 3 - 196	อาคารทางเข้าของศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว หน้าบันทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สันหลังคาโค้ง.....	201
ภาพที่ 3 - 197	อาคารประธานของศาลเจ้าเหวินซาง หน้าบันทรงสามเหลี่ยม สันหลังคาตัดตรง.....	202
ภาพที่ 3 - 198	ลักษณะหลังคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว.....	203
ภาพที่ 3 - 199	แผ่นป้ายศิลาที่อาคารทางเข้าของศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว ด้านขวาสุดปรากฏจารึกอักษรจีนขนาด เล็กกระบุศักราชเทียบได้กับปี พ.ศ. 2436 (ภายในกรอบสี่เหลี่ยม)	204
ภาพที่ 3 - 200	กระเบื้องสำเร็จรูปประดับสันหลังคาอาคารของศาลเจ้าจุยโบเนี้ยว.....	205

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

- ภาพที่ 3 - 201 งานประดับกระเบื้องตัดบนสันหลังคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าไต้ฮั่ว ส่วนที่เป็นรูปดอกไม้ น่าจะเป็นงานคร่าวแรกสร้างโดยพิจารณาจากสีกระเบื้อง และขอบที่ไม่สม่ำเสมอ ส่วนกระเบื้องตัดประดับประติมากรรมหงส์น่าจะเป็นของที่ทำหรือซ่อมขึ้นใหม่เนื่องจากสีสดกว่า และขอบกระเบื้องเรียบกว่า.....206
- ภาพที่ 3 - 202 ลักษณะโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าจโยโบเนียว.....207
- ภาพที่ 3 - 203 ลักษณะโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าไต้ฮั่ว.....208
- ภาพที่ 3 - 204 ลักษณะโครงสร้างไม้ในศาลเจ้าสุ่ยเหว่ยเซ็งเหนียง จังหวัดเหวินซาง มณฑลไต้หวัน พุทธศตวรรษที่ 20 – 22 สมัยราชวงศ์หมิง.....208
- ภาพที่ 3 - 205 อาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก ซอยวานิช 2 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์.....211
- ภาพที่ 3 - 206 งานประดับบนฝาผนังอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก.....212
- ภาพที่ 3 - 207 การประดับผนังของอาคารทางเข้าของบ้านในหมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกวางตุ้ง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....214
- ภาพที่ 3 - 208 ช่องหน้าต่างของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก.....214
- ภาพที่ 3 - 209 หน้าบันธาดูไม้ในศาลเจ้าโรงเกือก.....215
- ภาพที่ 3 - 210 หน้าบันธาดูไม้ของบ้านในหมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกวางตุ้ง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....216
- ภาพที่ 3 - 211 อาคารขนาดเล็กในสถาปัตยกรรมเค่อของกวางตุ้ง นิยมทำหน้าบันทั้งสองข้างเป็นทรงเดียวกัน (ในภาพเป็นหน้าบันธาดูไม้) ชุ่มประตูทางเข้าของบ้านในหมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกวางตุ้ง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....216
- ภาพที่ 3 - 212 อาคารขนาดใหญ่ในสถาปัตยกรรมเค่อของกวางตุ้ง หน้าบันด้านหน้าเป็นหน้าบันธาดูไม้ แต่ด้านหลังเป็นหน้าบันทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว บ้านในหมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกวางตุ้ง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ชิง.....217
- ภาพที่ 3 - 213 หลังคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก หน้าบันธาดูไฟซ้อนอยู่บนหน้าบันธาดูไม้.....218

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 214 หลังคาของอาคารทางเข้าของศาลไช่วซิ่ง หมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....219

ภาพที่ 3 - 215 งานประดับกระเบื้องตัดหรือเขียนฉือบนหลังคาของอาคารทางเข้าศาลเจ้าโรงเกือก.....220

ภาพที่ 3 - 216 การประดับกระเบื้องตัดบนหน้าบันในสถาปัตยกรรมเค่อในกว่างตง หมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....221

ภาพที่ 3 - 217 โครงสร้างไม้รับน้ำหนักของศาลเจ้าโรงเกือก ฐานถั่งจู้มีทั้งที่แกะสลักรูปพันธุ์พฤกษารองรับใต้หรือแกะสลักเพียงใต้อย่างเดียว ส่วนเสาประกอบด้วยใต้สลักรับกับแท่งเสาเรียบ มีจาเขียนเชื่อมระหว่างเสา.....222

ภาพที่ 3 - 218 โครงสร้างไม้รับน้ำหนักของศาลเจ้าโรงเกือก ฐานถั่งจู้เป็นรูปฟักทองรองรับใต้ เสาเป็นเสาเรียบ.....222

ภาพที่ 3 - 219 งานประดับโครงสร้างไม้ในสถาปัตยกรรมเค่อของกว่างตง ฐานถั่งจู้มีเพียงใต้ เสาเป็นเสาเรียบ และมีจาเขียนเชื่อมระหว่างเสา หมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....223

ภาพที่ 3 - 220 งานประดับโครงสร้างไม้ในสถาปัตยกรรมเค่อของกว่างตง ฐานถั่งจู้เป็นรูปฟักทองรองรับใต้ บานหักหวงจุนเขียน เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง ต้นพุทธศตวรรษที่ 25.....223

ภาพที่ 3 - 221 งานประดับโครงสร้างไม้ในสถาปัตยกรรมเค่อของกว่างตง ฐานถั่งจู้แกะเป็นรูปสิงโต เสาเป็นรูปใต้สลักรับเสาเรียบ และมีจาเขียนเชื่อมระหว่างเสา หมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ซิง.....224

ภาพที่ 3 - 222 แปกโก่ของอาคารในศาลเจ้าโรงเกือกยังปรากฏร่องรอยงานจิตรกรรม.....225

ภาพที่ 3 - 223 แปกโก่ของอาคารในหมู่บ้านเฉียวซี เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง พุทธศตวรรษที่ 22 – 25 สมัยราชวงศ์ซิง มีการเขียนภาพยันต์แปดทิศ.....225

ภาพที่ 3 - 224 งานประดับบริเวณประตูของอาคารทางเข้า โดยมีการประดับปั้นประตู เหนือขึ้นไปเป็นสิงโตสองตัวทำหน้าที่รองรับป้ายชื่อของศาลเจ้าโรงเกือก.....226

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 - 225	งานประดับบริเวณประตูของอาคารทางเข้า โดยมีการประดับปั้นประตูเท่านั้น บ้านพักหวงจุน เซี่ยน เมืองเหมยโจว มณฑลกว่างตง ต้นพุทธศตวรรษที่ 25.....	227
ภาพที่ 4 - 1	ระฆังภายในศาลเจ้าเล่าปุ่นถ้ำกง ด้านที่มีจารึกเกี่ยวกับชาวจีนฮกเกี้ยนสร้างถวายเป็น.....	241
ภาพที่ 4 - 2a	ภาพทวารบาลในศาลเจ้าซิดเซี่ยม้า เขตบางรัก.....	242
ภาพที่ 4 - 2b	จารึกภาษาจีนบนภาพซึ่งระบุนามของช่างและบ้านเกิด.....	242
ภาพที่ 4 - 3	ป้ายไม้ภายในศาลเจ้าซิดเซี่ยม้า ระบุนามบ้านเกิดของผู้บริจาคว่า “กว้างฝู” (ภายในกรอบ สี่เหลี่ยม)	242
ภาพที่ 4 - 4	ป้ายไม้ภายในศาลเจ้าซิดเซี่ยม้า ระบุนามบ้านเกิดของผู้บริจาคว่า “ฉงฝูเหวินอี้” (ภายในกรอบ สี่เหลี่ยม)	243

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์